

2. Transforming Investigations with Digital Intelligence and Evidence Analysis. URL: <https://www.penlink.com/why-penlink/>.

3. Texas state police expands surveillance with PenLink's controversial technology raising privacy concerns. URL: <https://www.business-humanrights.org/ru/свежие-новости/texas-state-police-expands-surveillance-with-penlinks-controversial-technology-raising-privacy-concerns/>.

Овсянюк Дмитро Іванович,
начальник аналітичного відділу (Центр
кримінальної аналітики) Національної
академії внутрішніх справ

ОРГАНІЗАЦІЯ АНАЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ПРОТИДІЇ НАРКОЗЛОЧИННОСТІ

Актуальність протидії наркозлочинності зумовлена її системними загрозами для сталого розвитку держави, громадського здоров'я, безпеки та правопорядку. Міжнародний незаконний обіг наркотиків є високоприбутковим кримінальним бізнесом, який переважно контролюється організованими злочинними групами. Ці групи відзначаються гнучкістю, адаптивністю до заходів протидії та значними фінансовими ресурсами, що спрямовуються на технічне оснащення та підтримання корупційних зв'язків. Торгівля наркотиками визнана однією з найсерйозніших загроз безпеці, з якою стикається Європейський Союз, і, за оцінками, становить близько однієї п'ятої світових злочинних доходів [1].

Ефективне розв'язання цієї проблеми вимагає розробки та впровадження стратегій, що базуються на найкращих практиках та наукових дослідженнях, оптимізують використання ресурсів правоохоронних органів і зменшують шкоду від незаконного обігу наркотиків. Це підкреслює необхідність застосування структурованих підходів, де ключову роль відіграє кримінальний аналіз.

Ключовим аспектом успішної та ефективної організації аналітичної діяльності та її основою є глибоке розуміння та осмислене дотримання аналітиком етапів динамічного розвідувального циклу, який є фундаментом кримінального аналізу [2]. Застосування цього циклу може підняти протидію наркозлочинності на якісно новий рівень, дозволяючи

правоохоронцям діяти проактивно та випереджати злочинців, навіть в умовах обмежених ресурсів.

Цикл аналізу злочинів, пов'язаних із незаконним обігом наркотиків, є основною складовою планування та реалізації зусиль правоохоронних органів у протидії наркозлочинності. Він передбачає визначення цілей і задач аналізу, встановлення даних та інформації, необхідних для досягнення цих цілей, а також розроблення комплексного та структурованого підходу до збору, аналізу й використання цих даних [3].

Аналітичний цикл не є статичною послідовністю із шести кроків, а є переважно динамічним процесом, де різні фази тісно пов'язані між собою та взаємодіють одна з одною, що потребує від аналітиків переміщатися вперед і назад усередині циклу [4].

1. Визначення завдань та планування

Перший етап є вирішальним для успіху всього аналітичного процесу. На цій стадії замовник визначає цілі та завдання дослідження, їх пріоритетність та очікувані результати. Замовник передає аналітику всю наявну інформацію, важливу для досягнення цілей.

Цілі кримінального аналізу у сфері протидії наркозлочинності можуть бути різноманітними:

Оперативні: ідентифікація злочинців та їхніх зв'язків, пошук доказової інформації, виявлення співучасників, встановлення мотивів, реконструкція злочинної діяльності, виявлення корупційних зв'язків та активів для арешту.

Тактичні: виявлення шаблонів та трендів у злочинності, прогнозування, аналіз методів скоєння злочинів, визначення структури наркоринку, аналіз маршрутів транзиту та відстеження нових способів збуту.

Стратегічні: розробка обґрунтованих державних стратегій і політик, прогнозування довгострокових загроз і тенденцій, оптимізація розподілу правоохоронних ресурсів та зменшення шкоди для суспільства.

На основі поставлених завдань аналітик оцінює достатність даних і формує попередній план роботи. Постійна комунікація між аналітиком та замовником на цьому і на всіх наступних етапах є надзвичайно важливою.

2. Збір та оцінка даних

На цьому етапі відбувається збір інформації з широкого спектра джерел, що може включати матеріали кримінальних

проваджень, дані митниці та судового реєстру, відкриті джерела, інформацію від оперативних працівників та анонімних джерел, фінансові записи, дані телекомунікацій, інформацію від міжнародних партнерів та результати негласних слідчих (розшукових) дій, та інше.

Особливого значення в сучасних умовах набуває автоматизація процесів збору та первинної обробки даних з відкритих джерел. Використання спеціалізованих AI-технологій, зокрема таких як розробляє українська компанія Artellence, дозволяє значно підвищити ефективність цього етапу завдяки автоматичному розпізнаванню осіб у візуальному контенті, обробці великих обсягів даних з соціальних мереж та структуруванню інформації.

Після збору дані підлягають оцінці на предмет достовірності, надійності, актуальності та релевантності поставленим цілям.

3. Узагальнення, систематизація та обробка

На цьому етапі зібрана інформація структурується, перетворюється у формат, придатний для аналізу, та впорядковується з урахуванням цілей і пріоритетів. Цей етап тісно переплітається з аналізом, створюючи єдиний процес, спрямований на всебічне розуміння проблеми.

4. Аналіз

Це центральний етап циклу, метою якого є отримання нових знань із оброблених даних для досягнення цілей дослідження. Аналіз можна схарактеризувати як ретельне дослідження інформації з метою виявлення її значення та основних характеристик [5]. Аналіз складається з двох підетапів: інтеграції та інтерпретації.

Інтеграція даних: Це процес об'єднання інформації з різних джерел для виявлення закономірностей, формування гіпотез та виявлення інформаційних прогалів. Ключову роль тут відіграє візуалізація за допомогою схем зв'язків, хронологічних шкал, діаграм руху та геопросторового аналізу.

Інтерпретація даних: Це найбільш творча частина роботи, де аналітик перевіряє гіпотези, встановлює причинно-наслідкові зв'язки та робить обґрунтовані висновки. Цей процес вимагає глибокого розуміння контексту, критичного та креативного мислення, вільного від упереджень.

5. Підготовка звіту та його передача замовнику

Результати аналізу оформлюються у вигляді аналітичного звіту. Він має містити чіткі висновки (які рекомендується розмішувати на початку звіту), детальний опис дослідження, відповіді на поставлені запитання та практичні рекомендації. Якісна візуалізація у формі діаграм, графіків та мап є бажаним доповненням до звіту.

6. Зворотний зв'язок

Отримання зворотного зв'язку від замовника є невід'ємним етапом, що сприяє підвищенню якості аналітичних продуктів та професійному зростанню аналітиків. Аналітики повинні знати, чи відповідали результати очікуванням і як вони вплинули на прийняття рішень. Це двосторонній процес, що також дозволяє вдосконалювати співпрацю між аналітиком та замовником.

Розвідувальний цикл є універсальним інструментом, що дозволяє впорядкувати аналітичну діяльність, забезпечити контроль якості та досягти високих результатів у правоохоронній сфері. Якісний аналіз забезпечує глибоке розуміння злочинних процесів, дозволяє раціонально розподіляти ресурси та планувати ефективні заходи. Це сприяє не лише вилученню наркотиків та затриманню окремих злочинців, але й викриттю масштабних злочинних мереж, їх фінансових потоків та міжнародної логістики. Ефективна боротьба з наркозлочинністю вимагає постійних зусиль та активної співпраці між правоохоронними органами, міжнародними партнерами та іншими зацікавленими сторонами [6].

Список використаних джерел

1. EU Drug Markets: In-depth analysis https://www.emcdda.europa.eu/publications/eu-drug-markets_en.
2. Ovsianiuk D. Intelligence cycle as the basis of analytical activity in combating drug-related crime. Law Journal of the National Academy of Internal Affairs. 2024. Vol. 14, no. 2. P. 95–104., С. 98.
3. Овсянюк Д. І. Методологічні засади тактичного аналізу та аналізу оперативних даних під час розслідування злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотиків : метод. рек. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2024. – 50 с., С. 13.
4. OSCE Guidebook Intelligence-Led Policing – Organization for Security and Co-operation in Europe. Vienna, 2017. P. 30.

5. Criminal Intelligence : Manual for Analysts. Vienna, Austria : United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC), 2011. 96 p. С. 13

6. Ovsianiuk D., Ustymenko O. Exchange of Information as a Form of International Cooperation in Combating Drug Trafficking. *Novum Jus*. 2024. Vol. 18, no. 1. P. 181–216.

Овчаренко Едуарда Вікторівна,
заступник начальника відділу
оперативної аналітики Департаменту
кримінального аналізу Національної
поліції України

МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ВБУДОВАНОГО РЕДАКТОРА POWER QUERY ТА POWER PIVOT

В умовах сьогодення робота з великими масивами даних стає нагальною необхідністю для аналітиків, проте опрацювання таких даних супроводжується низкою труднощів, насамперед, значною варіативністю джерел і форматів, у яких надходить ця інформація. Дані можуть зберігатися у форматах PDF, Excel, CSV, XML або на вебресурсах, що ускладнює їх уніфіковану обробку та зумовлює необхідність попереднього очищення, структурування та узгодження. Одним із ключових викликів при роботі з такими джерелами, що постає перед аналітиком, є відсутність єдиного стандарту подання інформації, до прикладу, типові банківські виписки можуть бути подані в таблицях різної структури, що потребує додаткових інструментів для їх подальшої обробки.

З огляду на перераховане, особливої цінності набувають програмні рішення, які дозволяють ефективно інтегрувати, трансформувати та моделювати великі масиви даних. Саме в цьому контексті Power Query та Power Pivot, вбудовані у середовище Microsoft Excel, є універсальними інструментами для вирішення зазначених завдань.

Power Query – це інструмент для імпорту, очищення та трансформації даних, що дозволяє завантажувати дані з різних джерел та здійснювати їх попередню обробку.